

LEUCINODES ORBONALIS ZAGROŻENIE DLA UPRAW ROŚLIN PSIANKOWATYCH W EUROPIE

Uszkodzenia spowodowane przez gąsienice *Leucinodes orbonalis* w owocu *Solanum aethiopicum* (po lewej) oraz owocu oberżyny (w środku) oraz w pędzie oberżyny (po prawej); fot. Blandine Delbourse – Point of Entry Roissy CDG Airport, Francja (po lewej), Bful – Christina Staudig (w środku) – obie fot. <https://gd.eppo.int/taxon/LEUIOR/photos> oraz <http://www.isca.me/IJBS/Archive/v4/i8/9.ISCA-IRJBS-2015-112.pdf> (po prawej)

Gąsienica (po lewej) oraz dorosły motyl (po prawej) *Leucinodes orbonalis* fot. Bful – Christina Staudig <https://gd.eppo.int/taxon/LEUIOR/photos> (po lewej) oraz https://idtools.org/microlep_solan/index.cfm?packageID=1101&entityID=2854 (po prawej)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Leucinodes orbonalis Guenée jest motylem z rodziny wachlarzykowatych (Lepidoptera: Crambidae). Występuje on w Azji (Arabia Saudyjska, Bangladesz, Brunei Darussalam, Kambodża, Chiny, Filipiny, Indie, Indonezja, Japonia, Laos, Malezja, Mjanma, Nepal, Pakistan, Singapur, Sri Lanka, Tajwan, Tajlandia, Wietnam). Gatunek ten był wykazywany z większości krajów afrykańskich, lecz przeprowadzona w 2015 r. rewizja rodzaju *Leucinodes* wykazała, że w Afryce występują inne gatunki z tego rodzaju, a *L. orbonalis* jest nieobecny. Imagines mają długość ok. 9 mm i rozpiętość skrzydeł 23-25 mm. Przednie skrzydło jest białe, z jasno- do ciemnobrązowej obszarą u nasady, ograniczoną linią barwy od jasnobrązowej do szarej. W przyśrodkowej części skrzydeł znajduje się jasnobrązowa, dyskoidalna plama. Tylne skrzydła są białe ze słabymi plamami i liniami, proksymalne znamię dyskoidalne. Gąsienice różowe, rzadko pokryte szczecinami. W pełni rozwinięta larwa dorasta do około 20 mm długości.

Rośliny żywicielskie

Głównym żywicielem jest oierzyna (*Solanum melongena*). Ponadto porażane są inne rośliny psiankowate, takie jak ziemniak (*S. tuberosum*), *S. aculeatissimum*, *S. indicum*, *S. myriacanthum*, *S. torvum*, pomidor (*S. lycopersicum*), papryka, (*Capsicum annuum*) i chwasty takie jak psianka czarna (*S. nigrum*). Ponadto porażane są rośliny z innych rodzin, takie jak burak (*Beta vulgaris*), bataty (*Ipomoea batatas*), mango (*Mangifera indica*), dynia olbrzymia (*Cucurbita maxima*) i groch (*Pisum sativum*).

Objawy występowania i szkodliwość

Jaja składane są na liściach i młodych pędach. Larwy wgryzają się do pędów, pąków kwiatowych lub owoców drążąc w nich chodniki. Larwy ostatniego stadium wgryzają otwory wyjściowe

przez które opuszczają roślinę i przechodzą na powierzchnię gleby, zwykle w pobliżu rośliny, gdzie się przepoczwarczają.

W wyniku żerowania gąsienic dochodzi do osłabienia roślin i w konsekwencji do obniżenia plonów owoców. Na oierzynie notowano spadek plonów nawet do 85%. Na pozostałych roślinach żywicielskich notuje się mniejsze szkody. Ponadto, uszkodzone owoce tracą wartość handlową.

L. orbonalis występuje w strefie klimatu ciepłego, stąd w Polsce mógłby on się rozwijać w szklarniach, w uprawach oierzyny, pomidora i papryki.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Owady mogą rozprzestrzeniać się w sposób naturalny (przelot motyli) na niewielką odległość. Na większy dystans szkodnik może być przenoszony głównie wraz z roślinami do sadzenia i owocami gatunków żywicielskich. Szkodnik był wielokrotnie przechwytywany w krajach Unii Europejskiej w przesyłkach owoców *Solanum* spp.

Zwalczanie

W celu zwalczania larw oraz postaci dorosłych szkodnika stosuje się opryski insektycydami.

Wymagania fitosanitarne

Gatunek *Leucinodes orbonalis* nie jest agrofagiem kwarantannowym w krajach Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Jakkolwiek, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2022/1941, obowiązuje zakaz wprowadzania, przemieszczania, utrzymywania, rozmnażania lub uwalniania szkodnika na terytorium UE.